

KARŞILAŞTIRMALI İÇERİK ANALİZİ: SOKAKTAKİ ADAM VE GAZİ PAŞA ROMANLARININ DİL İNCELEMESİ*

*Bahar ERİŞ KARAOĞLAN***

ÖZET

Bir dilin bütün imkânlarının doğrudan yansıdığı varoluş alanı olan edebi eser, yazardan bağımsız ya da yazar odaklı çeşitli yöntemlerle incelenerek yazarın anlatımı nasıl, dili nasıl gibi sorulara cevap vermemize yardımcı olur. İçerik analizi/kavram analizi (content analysis) yöntemi de bu yöntemlerden biridir. İçerik analizi metnin veya kitle iletişim araçlarının transkripsiyonlarını, sistematik, objektif bir şekilde çözümler, zaten 18. yy'da yapılan ilk çalışma da sayısal analize dayalı bir çalışma olmuştur. Fakat yöntem ikili bir karşıtlık içinde gelişmiştir. Yöntemin kalitatif mi yoksa kantitatif mi olduğu konusunda farklı görüşler ortaya atılmıştır. Bazı araştırmacılar da her ikisinin de birbirinden faydalandığını düşünmektedir. Yöntemin analiz basamaklarına geldiğimizde ilk basamakta *örneklemi* belirleme işi yer alır. Ardından bütün ya da metin *kategorilere* ayrılır. Her kategori de yine kendi içinde *çözümleme birimlerine* ayrılır: Bu birimler de *kayıt birimleri* ve *bağlam birimleridir*. Bu çalışmada oluşturulan kategoriler: *söz varlığı, sözdizimi, bağlı morfeplerdeki ses olayları ve sonuçları, yazılış özellikleridir*. Oluşturulan kayıt birimleri ise şunlardır: Söz varlığı: İsimler, fiiller, sıfatlar, zarflar olarak ayrılır; Alıntılar: Doğu kaynaklı alıntılar, Batı kaynaklı alıntılar. Sözdizimi: Kelime Grupları, cümleler. Bağlı Morfeplerdeki ses olayları ve sonuçları: Ana yardımcı fiil (Copula), ile edatı. Yazılış özellikleri: Düzeltme İşareti, bazı sözcük ve eklerin yazılışı, birleşik sözcüklerin yazılışı, yabancı özel adların yazılışı, alıntı sözcüklerin yazılışıdır.

Anahtar Kelimeler: İçerik analizi, Attila İlhan, Sokaktaki Adam, Gazi Paşa.

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Arş. Gör. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Yeni Türk Dili, El-mek: bahareris@comu.edu.tr

A COMPARATIVE CONTENT ANALYSIS: STUDY OF SOKAKTAKİ ADAM AND GAZİ PAŞA'S NOVELS

ABSTRACT

All the facilities of a language which is directly reflected in the existence domain of literary works, authors independent or dependent on the author, various methods are examined. Methods show us, is how the author's narrative. Content analysis/concept analysis method is one of these methods. Content analysis solutions, transcribing the text or the mass media, a systematic, objective way. Different opinions had been raised about the method to be quantitative or qualitative. Some researchers think that both of them have benefited from each other. When we analyze the steps of the method is the first step in determining the *sample* job. Then *categorized* in whole or text. Each category is divided into *units of analysis* in its own again: These units are the units of the *recording units* and *context*. In this study the categories are: *vocabulary*, *syntax*, *results of sound events in bound morphemes*, *writing features*. Created recording units: *vocabulary*: nouns, verbs, adjectives, adverbs, *Quotes*: Quotes from the East, West sourced quotations. *Syntax*: Word groups, *sentences*. results of sound events in bound morphemes: the main verb (Copula), preposition *ile*. Finally *Writing Features*: Correction Mark, writing some words and suffixes, compound words, writing, writing foreign proper names, writing of words quoted.

Key Words: Content analysis, Attila İlhan, Sokaktaki Adam, Gazi Paşa.

Sosyal bilimlerin araştırma metotlarından biri olan içerik analizi (content analysis) medya incelemeleri, edebiyat, etnografya, kültürel incelemeler, politika, kütüphane, psikoloji, bilişsel bilimler ve daha pek çok araştırma alanını içerir. (Binita Devi, 2009:1) Sosyal bilimlerin inceleme yöntemi olduğu için her alanda farklı bir tanım yapılmıştır.

İçerik analizi “temelde davranışları doğrudan doğruya gözlemek yerine, bireylerin sembolik davranışlarını ya da iletişim materyallerini çözümler (Öğülmüş,1991: 213), politik nutukların istatistiksel anlamlarıdır (Kaplan’dan Aktaran Holsti, 1968:597), Janis’e göre a) içerik analizi gösterge araçlarının sınıflandırılması içindir b) analiz yapanın ya da bir grup analizcinin yargılarına dayanır gösterge araçlarının hangi kategoride yer aldığı gibi, c) açıkça formüleleştirilmiş kurallara dayanan analizcilerin yorumlarını bilimsel araştırma bildirisi olarak kabul eder (Holsti, 1968, 597), iletişimin belirgin içeriğinin tarif edildiği objektif, sistematik ve sayısal araştırma tekniğidir (Berelson’dan aktaran Holsti, 1968: 597), *içerik analizi* ve *kodlama* terimleri birbirinin yerine kullanılabilir, objektif, sistematik, sayılabilir ve semboliktir (Cartwright’tan aktaran Holsti, 1968: 597), iletişim mesajlarının bilimsel analizidir (Barcus’tan aktaran Holsti, 1990:597), sosyal etkileşim, sosyal yapı ve kültür kesişimlerinin somut problemlerine başvurur, deneysel düzenlemelerdeki bağımlı değişkenleri üretir ve toplumun en küçük grupları üzerinde çalışır (Aries’ten aktaran Weber, 1990: 11), metinden geçerli çıkarımlar yapan bir dizi işlemdir (Weber, 1990: 9), içerik analizi metinlerin¹ analizidir, analiz niteliksel, niceliksel ya da her ikisi de olabilir, araştırmacılar sayar ve varlığı, anlamı, kelimelerin ve kavramların arasındaki ilişkiyi analiz eder ve

¹ Kalitatif (niteliksel) çerik analizi konuşma ya da metin üzerinde de yapılabilir. (Zhang, Y., Wildemuth, 2009: 308)

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

sonra metindeki mesajlar hakkında, alıcı, yazar, kültür hakkında çıkarımlarda bulunur (Binita Devi, 2009:1)

Bu tanımlardan anlaşılacağı üzere bir içerik analizi hem objektif ² hem de subjektif olabilir, sistematik ve genel olur “bilgi alıcısı vericisiyle birlikte değerlendirilir.” (Öğülmüş,1991: 217). Bu tanımlarda genelde bilginin objektif olması gerektiği üstünde durulmuştur zaten bu alanda yapılan ilk çalışmanın da sayısal verilere dayalı bir çalışma olduğu görülmüştür.³ “I. ve II. Dünya Savaşları’nda propaganda tekniklerinin önem kazanmasıyla” (Bilgin, 2000: 3) kantitatif çözümleme yöntemi daha da güçlenmiştir. Bununla birlikte bu tarihlerden itibaren yöntem gazetecilik dışındaki diğer disiplinlere de yayılmaya başlamıştır. (Leblebici- Kılıç-Aydın, 2004: 11)

Yöntemin kalitatif mi yoksa kantitatif mi olduğuyula ilgili görüş birliği yoktur. Farklı fikirler ortaya atılmıştır: Bir görüşe göre, Kantitatif metotlar gözlemlenebilir ve ölçülebilir gerçeklerle uğraşır; kalitatif metotlar ise yoruma dayalıdır, doğaları gereği farklılardır (Peshkin’den aktaran Binita Devi, 2009:8), ya da her ikisi de aynı çözümlemeye bulunabilir; fakat biri bazen dışarıda kalabilir o da çalışmanın doğasından kaynaklanır (Strauss-Corbin’den aktaran Binita Devi, 2009:8), biri diğerinden daha üstün biri diğerinden daha bilimsel değildir. (King-Keohone-verba’dan aktaran Binita Devi, 2009:8)

Genel olarak kavram çerçevesini çizdiğimiz içerik çözümlemesinin yöntemi nedir? Metni⁴ nasıl çözümler?

İçerik analizi yönteminin temel çözümleme basamakları şöyledir: (Holsti’den aktaran Öğülmüş 1991: 223)

- 1) Doküman seçimi ya da örneklemin belirlenmesi
 - (a) Kitle iletişim araçlarının seçilmesi
 - (b) Dökümanların seçimi
 - (c) Dökümanlar arasından hangilerinin örnekleme alınacağı (Araştırmacı örnekleme küçültmek isterse)
- 2) Kategorilerin seçilmesi (verilerin sınıflandırılacağı bölüm)
- 3) Çözümleme Birimlerinin belirlenmesi
 - (a) Kayıt birimi (kategorinin de sınıflandırıldığı bölüm)
 - (b) Bağlam birimi (kayıt biriminin değerlendirildiği bölüm, kelime sıklıklarının bağlam içerisinde değerlendirilmesi.)

Çözümleme yönteminin çalışmada nasıl kullanıldığını şimdi açıklamaya çalışalım ve çözümlemeye geçelim.

Edebiyat sanatçıların eserleri, dilin varlığını gösterdiği bir sahnedir. Edebiyat ve dil arasındaki bu ilişkiden dolayı, dil özelliklerinin analiz edileceği bu çalışmada, 1953-2005 yılları arasındaki Türkçenin - ki siyasal değişimlerden dil de nasibini almıştır-, değişimine şahit olunurken bir yandan da aynı kaynaktan farklı zamanlarda ortaya çıkan mesajlar anlamlandırılmaya çalışıldı.

² Kalitatif (niteliksel) analizler subjektiftir (Binita Devi, 2009:6). Tanımlardaki ikilem yöntemin kendi yapısında bulunan karşıtlıktan gelir.

³İçerik analizinin ilk ortaya çıkışı 18. yy’da ilk basılı sayısal analiz olan Siyon şarkılarının üzerinde yapılan çalışmadır. (Leblebici- Kılıç-Aydın, 2004: 11).

⁴ İçerik çözümlemesi ve söylem çözümlemesinin farklı olduğunu savunanlar bulunmaktadır. Bu görüşe göre edebi eserin incelemesi kalitatif özellikler gösterir. Tek bir edebi eserin söylem çözümleme yöntemiyle çözümlenmesi daha doğrudur. (Gökçe, 2006: 39-47)

Bu bilgiler ışığında ilk önce metin seçildi. Karşılaştırmalı olarak ele alacağımız bu iki romanın seçilme sebebi *Sokaktaki Adam*'ın yazarın ilk romanı, *Gazi Paşa*'nın ise son romanı olmasıdır. Örnekleme bir kısıtlamaya gidilmemiş her iki romanın da tamamı çözümlenmek üzere kullanılmıştır.

Kategorilerin belirlenmesi bölümünde eser:

- I. Söz varlığı
- II. Sözdizimi
- III. Bölüm: Bağlı Morfemlerdeki Ses Olayları ve Sonuçları
- IV. Bölüm: Yazılış Özellikleri gibi kategorilere ayrılarak yüzey yapı oluşturulmaya çalışılmıştır.

Çözümleme birimleri bölümünde bu dört kategori yine kendi içinde sınıflandırılarak kayıt birimleri oluşturulmuştur.

- I. Söz varlığı
İsimler, fiiller, sıfatlar, zarflar
Alıntılar
Doğu kaynaklı alıntılar
Batı kaynaklı alıntılar
- II. Sözdizimi
Kelime Grupları
Sıfat Tamlaması
1. Olumlu sıfatlarla kurulanlar
2. Olumsuz sıfatlarla kurulanlar
İsim Tamlaması ve İyelik Grubu
İyelik Grubu
İsim Tamlaması
1. Belirtili İsim Tamlaması
2. Belirtisiz İsim Tamlaması
Hal Grupları
a) Genitif Grubu
b) Akuzatif Grubu
c) Datif Grubu
ç) Lokatif Grubu
d) Ablatif Grubu
Kısaltma Grupları
Aitlik Grubu

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Fiil Grubu

Partisip Grubu

Gerundium Grubu

Tekrarlar

Ünvan Grubu

Birleşik Fiil

a) İsimlerle yapılan birleşik fiiller

b) Fiillerle yapılan birleşik fiiller

Birleşik İsim

a) Özel isimlerden oluşan birleşik isimler

b) Ayrı ve bitişik yazılan birleşik isimler

Ünlem Grubu

Edat Grubu

Bağlama Grubu

Cümleler

Basitlik, birleşikliklerine⁵göre, zamanlarına, olumluluk olumsuzluklarına, şahıslarına göre ayrıldı.

III. Bölüm: Bağlı Morfemlerdeki Ses Olayları Ve Sonuçları

Ana yardımcı Fiil (Copula)

Ayrı yazılanlar

Bitişik yazılanlar

İle edatı

Ayrı yazılanlar

Bitişik yazılanlar

IV. Bölüm: Yazılış Özellikleri

1. Düzeltme İşareti

2. Bazı Sözcük ve Eklerin Yazılışı

2.a. İle edatının yazılışı

2.b. Mastar Ekinin Yazılışı

2.c. Olumsuzluk Ekinin Yazılışı

2.ç. Köklerdeki Değişmeler

3. Birleşik Sözcüklerin Yazılışı

⁵ Cümlenin çeşitleri ve tamlama çeşitleri Muharrem Ergin'in Türk Dilbilgisi adlı kitabına göre belirlenmiştir. (Ergin 2003: 374-39)

4. Yabancı Özel Adların Yazılışı

5. Alıntı Sözcüklerin Yazılışı

5.a. Doğu Kaynaklı Alıntı sözler

5.b. Batı Kaynaklı Alıntı Sözler

Sonuç olarak çözümleme yönteminin her bir basamağında seçtiğimiz başlık metinlerin üslubuna, dil özelliklerine yönelik oldu.

Aşağıdaki çalışmada da söz varlığı bölümünde sözlerin türlerine dayanan sayısal oranlar elde edildi, alıntı sözlerin kullanılma oranları belirlendi, söz dizimi bölümünde romanların cümleleri isim ya da fiil cümlelerine göre yazarın dilinde nesnenin mi hareketin mi baskın olduğu belirlenmeye çalışıldı. Bunların dışında, cümle türlerine ve söz dizimi özelliklerine göre yazarın dili kullanmadaki ustalığı da genel hatlarıyla ortaya kondu.⁶

Türkiye Türkçesinin çekim edatlarından olan *ile* ve ana yardımcı fiil *i-* gibi bağlı morfemlerinin eklenme yönünde ortaya çıkan ses değişikliklerine bağlı olarak gelişen eklerin romanlardaki durumu yine sayısal verilerle tespit edildi. Öte yandan, dil dışı bir konu olan yazımın dille ikincil derecede ilgisi olmasına rağmen, son elli yıl içerisinde yıllara veya edebiyat sanatçılarına göre çeşitli değişimler gösteren Türkiye Türkçesinin yazım kuralları da adı geçen romanlara yansdığı ölçüde ele alındı.

Kategori ve birimler açısından yapacağımız çözümlememizde seçtiğimiz eserleri yüzey yapı derin yapı karşıtlığına tabi tutuldu ve her bölüm kendi içerisinde *sayısal veri* ve *değerlendirme* olarak ikiye ayrıldı. Kategorilerin belirlenilen alt birimleri *kayıt birimleridir*. *Bağlam birimine* sınırlı olarak değerlendirme bölümünde girildi.

Yüzey Yapı ya da Sayısal Veriler**I. Bölüm: Söz Varlığı**

İncelediğimiz romanlardan Sokaktaki Adam'da, bütün çekimli şekilleriyle, 24.678 isim ve 10.262 fiil olmak üzere toplam 34.940 söz; Gazi Paşa'da ise, 46.966 isim ve 11.931 fiil olmak üzere toplam 58.897 söz kullanılmıştır.

Bu iki romanda Attila İlhan tarafından kullanılan aynı sözler tek bir söz olarak ele alındığında ise, yazarın bu iki romanda kullandığı söz varlığının 9.173 isim ve 1.520 fiil olmak üzere 10.693 sözden oluştuğu görülmektedir. Bu sayılar ise sadece bu iki romana göre A. İlhan'ın söz varlığı olarak değerlendirilebilir.

Tablo 1

Söz Varlığı	Sokaktaki Adam (1953) Sayı ve Yüzdeler		Gazi Paşa (2006) Sayı ve Yüzdeler		SA ve GP kullanım oranlarındaki fark
İsimler	24.678	%70,6	46.966	%79,7	+%9
Fiiller	10.262	%29,3	11.931	%20,2	+%9
Sıfatlar	3.067	%8,7	5.060	%8,59	-
Zarflar	1.741	%4,9	3.403	%5,17	+%1

⁶ Bu çalışmada kullanılmış sayısal veriler (Eriş, 2010)

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Toplam:	34.940 söz	58.897 söz	+%65
---------	------------	------------	------

Değerlendirme

Bu bölümde, Sokaktaki Adam ve Gazi Paşa romanlarındaki isim, fiil, zarf ve sıfat oranları karşılaştırmalı olarak sunulmuştur. İncelememiz sonucunda elde ettiğimiz sayısal veriler ve bunların değerlendirmesi aşağıdaki gibidir.

İsimler, Fiiller, Zarflar

Sokaktaki Adam'da %70 (%7 zarf, %12 sıfat, %57 zamir ve isim) oranında isim bulunurken, %30 oranında fiil; Gazi Paşa'da ise %80 (%7 zarf, %11 sıfat, %68 zamir ve isim) oranında isim ve %20 oranında fiil kullanılmıştır.

Sözcük türleri içerisinde zarflar her iki eserde de %7'lik bir paya sahiptir. Sokaktaki Adam'da %71 oranında hal zarfı ve %11 oranında da zaman zarfı kullanılmıştır. Gazi Paşa'da ise zarfların %76'sı hal zarfı ve %12'si zaman zarfıdır. Bundan anlaşıldığı kadarıyla, yazarın, yapılan hareketin '*nasıllığı*', ve '*vakti*' ile ilgilendiği söylenebilir. Zaten Attila İlhan, edebiyatta görselliğe önem veren, sinema tekniklerini romanlarında uygulayan bir sanatçı olduğundan, daha çok 'hal'i tasvir etmesi şartırcı değildir.

Sıfatlar

Diğer yandan, Sokaktaki Adam'ın %12'si sıfat (%81 olumlu, %19 olumsuz), Gazi Paşa'nın ise %11'i sıfat (%80 olumlu, %20 olumsuz) türünde sözcüklerden oluşmaktadır.

Eserlerden biri Atatürk'ün Anadolu ihtilaliyle, Yunanlılarla bir yandan İngiltere ve Fransa ile uğraştığı bir yandan da saltanata karşı durduğu bir dönemi anlatırken, öteki 1950'li yılların, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra eski yaşam tarzına çekilmiş sünger dolayısıyla ortaya çıkan kötümser tipi, bir aydını Hasan'ın toplumculuğu anlayamamış kesime tepkisini dile getirdiği ve istemediği şeyleri sıraladığı bir romandır. Buna rağmen, her iki romanda da olumsuzluk içeren sıfatların daha az olması nasıl değerlendirilebilir?

Attila İlhan'ın sosyal realizmin tanımında kullandığı şu cümleyi düşünerek bu sorunun cevabı alınabilir diye düşünüyorum: "*Toplumsal gerçekler ne kadar acı ve ne kadar yıkıcı olursa olsun, ulusumuzun ve ülkemizin mutlu geleceğine inandığı için iyimser ve aydınlık bir sanat tutumudur.*" (Yakup, 2007:5)

Alıntılar

Toplam sözcük sayısına göre Sokaktaki Adam'ın %24'ü (%85'i Doğu kaynaklı, %15'i Batı kaynaklı), Gazi Paşa'nın %29'u (%88 Doğu kaynaklı, %12 Batı kaynaklı) alıntı sözlerden oluşmaktadır.

Tablo 2

Diller	Sokaktaki Adam		Gazi Paşa	
Arapça ve Farsça	7.102	%85,47	15.104	%88,18
Fransızca	603	%7,25	1.345	%7,85
İtalyanca	290	%3,49	273	%1,59
Rumca	173	%2,08	187	%1,09

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

İngilizce	61	%0,73	81	%0,47
Almanca	27	%0,32	24	%0,14
İspanyolca	23	%0,27	72	%0,42
Rusça	13	%0,15	23	%0,13
Ermenice	11	%0,13	-	-
Yunanca	2	%0,02	4	%0,02
Sırpça	2	%0,02	3	%0,01
Bulgarca	2	%0,02	3	%0,01
Macarca	-	-	8	%0,04
Toplam	8.309	%24	17.127	%29

Alıntılarının Frekansı

1.Doğu Kaynaklı Ögeler (Arapça ve Farsça Alıntılar)

Sokaktaki Adam: Toplam 1.233 söz, 7.102 kere.

Gazi Paşa: Toplam 2.954 söz, 15.104 kere.

2.Batı Kaynaklı Ögeler

Almanca Ögeler

Sokaktaki Adam: Sözcükler: Toplam 5 söz, 27 kere.

Gazi Paşa: Toplam 24 kere. Cümleler: Toplam 4 kere. Sözcükler: Toplam 6 söz, 20 kere.

Bulgarca Ögeler

Sokaktaki Adam: Sözcükler: Toplam 2 söz, 2 kere.

Gazi Paşa: Sözcükler: Toplam 2 söz, 3 kere.

Ermenice Ögeler

Sokaktaki Adam: Sözcükler: Toplam 2 söz, 11 kere.

Fransızca Ögeler

Sokaktaki Adam: Toplam 603 kere. Cümleler: Toplam 12 kere. Sözcükler: Toplam 199 söz, 591 kere.

Gazi Paşa: Toplam 1.334 kere. Cümleler: Toplam 15 kere. Sözcükler: Toplam 253 söz, 1.319 kere.

İngilizce Ögeler

Sokaktaki Adam: Toplam 61 kere. Cümleler: Toplam 11 kere. Sözcükler: Toplam 22 söz, 50 kere.

Gazi Paşa: Toplam 92 kere. Cümleler: 1 kere. Sözcükler: Toplam 45 söz, 91 kere.

İspanyolca Ögeler

Sokaktaki Adam: Sözcükler: Toplam 5 söz, 23 kere.

Gazi Paşa: Sözcükler: Toplam 3 söz, 72 kere.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

İtalyanca Ögeler

Sokaktaki Adam: Sözcükler: Toplam 75 sözcük, 290 kez.

Gazi Paşa: Sözcükler: Toplam 72 sözcük, 273 kez.

Macarca Ögeler

Gazi paşa: Sözcükler: Toplam 2 sözcük, 8 kez.

Rumca Ögeler

Sokaktaki Adam: Sözcükler: Toplam 58 sözcük, 173 kez.

Gazi Paşa: Sözcükler: Toplam 35 sözcük, 187 kez.

Rusça Ögeler

Sokaktaki Adam: Sözcükler: Toplam 3 sözcük, 13 kez.

Gazi Paşa: Toplam 23 kez. Cümleler: Toplam 5 kez. Sözcükler: Toplam 4 sözcük, 18 kez.

Sırpça Ögeler

Sokaktaki Adam: Sözcükler: Toplam 1 sözcük, 2 kez.

Gazi paşa: Sözcükler: Toplam 2 sözcük, 3 kez.

Yunanca Ögeler

Gazi Paşa: Sözcükler: Toplam 4 sözcük, 4 kez.

Sokaktaki Adam: Sözcükler: Toplam 1 sözcük, 2 kez.

Değerlendirme

Türk dili tarihi içerisinde *bilgi alıntıları* ve *özenti alıntıları* olmak üzere iki tür alıntı görülür. (Karaağaç, 2008: 152) Doğu kaynaklı alıntı kelimeler bilindiği üzere İslamiyet'in kabulüyle birlikte dilimize katılmıştır ve bugün sadece bilgi alıntısı olarak söz varlığımızda yer alır. Buna bağlı olarak Attila İlhan'ın söz varlığındaki alıntılara baktığımızda Doğu kaynaklı alıntıların fazla olduğu görülür, dönem romanı yazdığından, toplumcu gerçekçi bir yazar olarak dönemi dile yansıtmıştır. Ölümünden sonra Akşam Gazetesi'nin 05.01.2006 tarihli Engin Ardıç yazısında dili ile ilgili şu sözler geçer: '*Osmanlıca yazmaya koyuldu. 'Dönem tadı' vermek istiyordu tabii ama bunu 'dozunda' yapacağına her yana sıvadı. Genç bir eleştirmen, onun 'Dersaadet'te Sabah Ezanları' adlı eserini okuduğu zaman dehşete kapılmıştı: 'Eski Türkçe yazmış!'*

Bu tür genel değerlendirmelerle, Gazi Paşa romanının dilini *geçmişini canlandırma*, dili günümüz Türkçesinden uzaklaştırma olarak değerlendirmek büyük bir yanlışla düşmek olur. Attila İlhan'ın 'Dil Devrimi' ile ilgili görüşlerine bir göz atıldığında, onun Dil Devrimi'ne karşı olmadığı ya da diğer bir deyişle yabancı unsurlardan arındırılmış Türkçeye karşı olmadığı görülebilir:

'Demek ki başlangıçta aydınlarla halkın birbirini daha iyi anlaması için girişilen Dil Devrimi, dönüp dolaşıp gölgesinden bile ürken birtakım soyutlamacı sanatçıların anlaşılmasız olmasına yarıyor. Bu satırların yazarı Dil Devrimi'ne karşı değildir. Her şey bir yana kafa kuruluşu sosyal, yüreği Atatürkçü olduğu için değildir. Ama ortalıktaki bu curcuna da Dil Devrimi değildir... Osmanlı ümmet yaşamından Türk millet yaşamına geçişimiz nasıl toplumsal bir zorunluluk ise; Osmanlıcanın çok karışık ve kalabalıklığından Türkçenin ulusal sadeliğine geçişimiz de öyle toplumsal bir zorunluluktur. Ulusallaşma, feodal/ümmet kültüründen önce demokratik olanı (yani halkın benimsediğini) damıtmak, değerlendirmektir; sonra da onu çağdaş ihtiyaçlara göre o temel üzerinde geliştirmek! Dil Devrimi ki ulusal kültür devrimimizin en önemli

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

bir parçasıdır bu sanat ve ilim terminolojisinde ümmet dilinden sıyrılarak, ama halkla 'dirsek temasını' kaybetmeden gerçekleştirecekti. (Mahir-Ömer, 1988:151)

Düşüncesi bu yönde olan Attila İlhan, TDK'nın halk benimsese de benimsemese de kullandığı her kelimeye pasaport sorulmasını İsmet İnönü'nün başlattığı bir politika olarak görüyor ve 'hümanizm diye bizi geçmişimizden koparıp yerine kültürümüzü Yunan/Latin kültürüne taşımaya çalışıyorlar' diyor. (Mahir-Ömer, 1988:152) İşte bu nokta önemli bugün 'kültürsüzleşme' sorunumuz var ve Attila İlhan bu sorunu tespit ediyor ve romanı kültür dilimizle yazarak geçmişimizle bir bağ kuruyor.

Attila İlhan'ın dil devrimi ile ilgili bu görüşleri incelediğimiz iki romanda da belirgin bir şekilde görülmektedir. Özellikle, Batı kaynaklı alıntılarda ilk sırada Fransızca alıntılar gelmekte. Sokaktaki Adam'da toplam alıntılarının %48'ini, Gazi Paşa'da ise %65'ini Fransızca alıntılar oluşturmaktadır. Bu alıntılar da bilgi alıntılarının yanı sıra, cümle alıntısı ve o dildeki kelimelerin birebir geçtiği kelimeler olarak sınıflandırılabilir. Attila İlhan'ın Fransızca, İtalyanca, Rumca cümleleri birebir kullanmasını ise özentili alıntılar olarak değil, toplumcu gerçekçi bir yazarın tutumu olarak değerlendirmenin çok daha doğru olacağı kanaatindeyim.

Gazi Paşa romanında Fransızca alıntılarının fazla olması, yine bir dönem romanı ve 1920'li yıllardaki, Tanzimat'tan beri süren Fransızca etkisiyle açıklanabilir. Sokaktaki Adam'da ise Fransızca alıntılar, daha az bir yüzdeye sahip; çünkü romanın yazıldığı tarihlerde, yani 1950'li yıllarda alıntılarla aktif mücadele sürmekte, 'Öz Türkçeci' tutum ve anlayışlar öne çıkmaktadır.

Romanların söz varlığındaki alıntılar arasında, ikinci ve üçüncü sırada İtalyancadan ve Rumcadan alınan kelimelerin yer aldığı görülmektedir. Bütün alıntılar içerisindeki İtalyanca alıntılarının oranı, Sokaktaki Adam'da %24, Gazi Paşa'da ise %13'tür. Sokaktaki Adam'daki oranın yüksek olması, roman kahramanı Hasan'ın hikâyesinin bir deniz yolculuğunda geçmesine bağlıdır. Dilimizdeki denizcilikle ilgili alıntı sözlerin çoğunluğunun İtalyanca olduğu bilinmektedir.

Gazi Paşa'nın ve Sokaktaki Adam'ın alıntı sözlerinin %14'ü ise Rumcadır. Bunda yazarın İzmirli olmasının etkisinin olduğu düşünülebilir.

İngilizce alıntılarının oranı ise diğerlerine göre oldukça düşüktür. Bu oran, Sokaktaki Adam'da %4, Gazi Paşa'da %5'tir. Bu düşük oranın sebebi, yazarın İngiliz ve Amerikan kültürlerine uzak olması, hatta bunları bir tür 'emperyalizm' olarak değerlendirmesi olabilir.

II. Bölüm: Söz Dizimi

İncelediğimiz romanlardan, Sokaktaki Adam 1.286'sı olumlu olmak üzere 1.507 basit isim cümlesinden, 4.188'i olumlu olmak üzere 4.822 basit fiil cümlesinden, buna göre de toplamda 6.329 basit cümleden; 165'i olumlu olmak üzere 190 şartlı, 910'u olumlu olmak üzere 916 iç içe, 71'i olumlu olmak üzere 83 ki'li, toplamda 1.189 birleşik cümleden oluşmaktadır.

Gazi Paşa'da ise, 1.101'u olumlu olmak üzere 1.202 basit isim cümlesinden, 4.084'ü olumlu olmak üzere 4.322 basit fiil cümlesinden, buna göre toplamda 5.524 basit cümleden; 126'sı olumlu olmak üzere 130 şartlı, 203'ü olumlu olmak üzere 205 iç içe, 232'si olumlu olmak üzere 242 ki'li toplamda 577 birleşik cümleden oluşmaktadır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Tablo 3 Yapılarına, anlamlarına, yüklemine göre cümle çeşitleri

Şahıslar		Olumlu Cümleler										
		Basit C.				Birleşik C.						
		İsim C.		FİL C.		Şarh		İç İçe		Ki'li		
		SA	GP	SA	GP	SA	GP	SA	GP	SA	GP	
Teklik Şahıslar	1	151	24	1.045	128	34	9	342	5	12	11	
	2	11	10	250	58	26	2	30	1	3	3	
	3	1.087	1.030	2.255	3.233	98	92	496	181	52	203	
Çokluk Şahıslar	1	27	16	306	209	6	7	21	3	4	6	
	2	8	11	91	63	5	1	10	1		1	
	3	1	10	24	393	6	15	11	12		8	
Toplam			1.286	1.101	4.822	4.084	165	126	910	203	71	232

Şahıslar		Olumsuz Cümleler										
		Basit C.				Birleşik C.						
		İsim C.		FİL C.		Şarh		İç İçe		Ki'li		
		SA	GP	SA	GP	SA	GP	SA	GP	SA	GP	
Teklik Şahıslar	1	36	2	230	22	7	-	5	-	1	-	
	2	2	-	35	12	3	-	1	-	-	-	
	3	177	95	306	166	14	4	-	2	11	9	
Çokluk Şahıslar	1	2	3	21	10	1	-	-	-	-	1	
	2	4	2	27	10	-	-	-	-	-	-	
	3	1	-	14	18	-	-	-	-	-	-	
Toplam			221	101	634	228	25	4	6	2	12	10

Tablo 4 Cümlelerin aldığı zaman ekleri

Cümleler	Sokaktaki Adam		Gazi Paşa	
	%	Sayı	%	Sayı
Olumlu Cümleler	%88	6.621	%94	5.709
Olumsuz Cümleler	%12	898	%6	388
Basit Cümleler	%84	6.329	%91	5.524
Birleşik Cümleler	%16	1.190	%9	575

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

İsim Cümleleri	%20	1.507	%20	1.202
Fiil Cümleleri	%64	4.822	%71	4.322
Şahıslar				
1. teklik şahıs	%25	186	%3	26
2. teklik şahıs	%5	13	%2	10
3. teklik şahıs	%60	1.265	%81	1.123
1. çokluk şahıs	%5	29	%4	19
2. çokluk şahıs	%2	12	%2	12
3. çokluk şahıs	%4	1	%7	10
Geniş Zaman	%12	901	%5	285
Şimdiki Zaman	%26	1.956	%23	1.358
Görülen Geçmiş Zaman	%14	1.069	%22	1.251
Öğrenilen Geçmiş Zaman	%3	224	%4	230
Gelecek Zaman	%3	211	%2	118
İstek Şekli	%0,026	2	%0,18	11
Şart Şekli	%0,42	32	%0,2	15
Gereklilik Şekli	%0,58	44	%0,4	25
Emir Şekli	%3,6	278	%2,44	149
Şimdiki Zamanın Hikâyesi	%3,11	234	%4,06	248
Şimdiki Zamanın Rivayeti	%0,3	23	%0,13	8
Geniş Zamanın Hikâyesi	%0,6	52	%0,49	30
Geniş Zamanın Rivayeti	%0,03	3	%0,016	1
Geniş zamanın Şartı	-	-	%0,06	4
Öğrenilen Geçmiş Zamanın Hikâyesi	%1,47	111	%5,49	335
Öğrenilen Geçmiş Zamanın Rivayeti	%0,02	2	-	-
Gelecek Zamanın Rivayeti	%0,013	1	%0,03	2
Gelecek Zamanın Hikâyesi	%0,41	31	%0,05	33
Şartın Hikâyesi	%0,02	2	-	-
Gereklilik Şeklinin Hikâyesi	%0,07	6	%0,03	2

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Gereklilik Şeklinin Rivayeti	%0,0001	1		-
Kuvvetlendirme ve İhtimal (Şimdiki Zaman Birleşik Çekimi)	%0,38	29	%8	443
Eksilteli Cümleler	%7,62	573	%2,74	172
Geniş Zamanda Bildirme	%18	1.368	%17	1.042
Öğrenilen Geçmiş Zamanda Bildirme	%0,18	14	%0,5	31
Görülen Geçmiş Zamanda Bildirme	%1,6	124	%1,6	100
Şart Şekliyle Bildirme	%0,0001	1		-
Toplam		7.518 cümle		6.101 cümle

Değerlendirme

Görüldüğü gibi, Sokaktaki Adam %84 oranında, Gazi Paşa %90 oranında basit cümlelerden oluşuyor. Basit cümlelerin, Sokaktaki Adam'da %25'i isim cümlesi %75'i fiil cümlesidir. Gazi Paşa'nın %21'i isim cümlesinden, %79'u fiil cümlesinden oluşmaktadır. Birleşik cümleler ise Gazi Paşa'da %10, Sokaktaki Adam'da %16'dır.

Sonuçta romanlar, ağırlıklı olarak basit fiil cümleleriyle yazılmıştır. Buna göre de her iki romanda 'hareket'in ön planda olduğu ve 'yalın' ifadelerin kullanıldığı söylenebilir.

Söz dizimi açısından bakıldığında, Attila İlhan'ın karmaşık ifadelerden çok, basit bir ifade kullandığı anlaşılıyor. Birleşik cümlelerin oranı, bu nedenle Sokaktaki Adam'da %16, Gazi Paşa'da ise %10'dur. Ancak bu noktada birleşik cümlelerin türlerinin oranına da bakmak gerekir. Birleşik cümlelerin kendi aralarındaki kullanım sıklıklarına bakıldığında, Gazi Paşa'da; ki'li birleşik cümleler %44, şartlı birleşik cümleler %21, iç içe birleşik cümleler %35 oranında, Sokaktaki Adam'da ki'li birleşik cümleler %7, şartlı birleşik cümleler %16, iç içe birleşik cümleler %76 oranındadır.

Sokaktaki Adam'da büyük çoğunluk iç içe birleşik cümlededir; çünkü her bölümde farklı bir kişi gözüyle olaylar anlatılır ve diyaloglar şeklinde söylenen cümleler 'diyor', 'dedi' gibi yüklemlelere bağlanır.

Gazi Paşa'da ise ki'li cümlelerin fazla olması, bir taraftan dönemin diliyle yazılmış olmasından, diğer taraftan açıklama cümlelerinin çok kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Öte yandan, iç içe birleşik cümlelerin çok olması ise romanın ağırlıklı olarak 3. kişi ağzından anlatılmasından ve aktarma cümlelerinin fazlalığından kaynaklanmaktadır. Aktarma cümlelerinin, bu romanda Sokaktaki Adam'a göre daha az olması ise içerisinde tarihi belgelerin de yer almasıyla açıklanabilir.

Cümlelerin anlamlarının olumlu ve olumsuz olmasına göre yapılan incelemede elde edilen sayısal verilere göre, hem basit isim ve fiil cümlelerinde hem de birleşik cümlelerde olumlu cümleler çoğunluktadır. Olumlu ve olumsuz sıfatlar hakkında görüşürken sorduğumuz soru burada da geçerlidir. Her iki romanda da olumsuz olaylardan bahsedildiği halde, niye olumsuz cümleler daha azdır?

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Çelişki gibi görünen bu durumu Noam Chomsky'nin derin yapı (*deep structure*) ve yüzey yapı (*surface structure*) terimleriyle açıklayabiliriz. (Aksan, 1980: 135) İncelemede olumsuzluğu yapı (yüzey) açısından ele aldığımızdan olumsuz cümleleri “yok, değil gibi sözlerin kullanıldığı cümleler ve –ma/-me eki almış fiillerle sınırladık ve sonuçta olumsuz cümlelerin sayısı her iki romanda da az çıktı.

Anlaşılan o ki romanlarda daha çok kelimelerin içeriklerindeki olumsuzluklardan faydalanılmıştır. Bu durumu derin yapı ve yüzey yapı olarak açıklarsak “yüzey yapı”daki olumsuzluk kelimelerin içeriğindeki yani “derin yapı”daki olumsuzlukla zıt bir görünüm sergiliyor. O halde eseri bu açıdan yorumladığımızda iki sonuca ulaşabiliriz: Biri itibari olarak olumsuzdur, bir diğeri ise sayısal verilere göre olumluluk hâkimdir.

İsim cümlelerinde Sokaktaki Adam'da %92 oranında Gazi Paşa da ise %88 oranında geniş zamanda bildirme vardır. Fiil cümlelerinde de şimdiki zaman ve geniş zaman Gazi Paşa'da toplamda %35 oranında Sokaktaki Adam'da ise %48 oranındadır. Fiil cümlelerinde geçmiş zaman toplamda Gazi Paşa'da %49, Sokaktaki Adam'da ise %35'dir. Gazi Paşa tarihe ait bir dönemi ele aldığından geçmiş zaman, geniş zaman ve şimdiki zamana göre daha fazladır. Sokaktaki Adam'da ise olaylar her bölümde farklı şahısların ağzından anlatıldığı için geriye dönüş tekniğinin fazlalığı dolayısıyla geçmiş zaman daha fazladır. Gelecek zaman ise Gazi Paşa da %2, Sokaktaki Adam da %4 orandadır.

Gazi Paşa'da geçmişteki bir noktadan bakılarak geniş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman ve tasarlama kiplerine yer verilmiştir. Aslında eser ‘*geçmiş zamanda*’ yazılmıştır desek, çok da yanlış olmaz. Sokaktaki Adam'da böyle bir durumdan bahsedemeyiz. Eserin yazıldığı zamana göre ‘*bugün*’ içinde geriye dönüşlerle birçok kişi ağzından hikâye anlatılmıştır.

Kuvvetlendirme ve ihtimal çekiminin Gazi Paşa'da %10'luk bir dilime sahip olduğunu görüyoruz. Çünkü resmi belgeler bu eserin temelinde yer almaktadır.

Şahıs çekimleri içinse şunlar söylenebilir: Sokaktaki Adam'ın isim cümlelerinin %70'i, fiil cümlelerinin de %58'i, Gazi Paşa'nın isim cümlelerinin %97'si, fiil cümlelerinin %88'i teklik ve çokluk 3. şahıs çekimindedir. Sokaktaki Adam'da, olaylar her bölümde farklı bir kahramanın ağzından anlatıldığından %58'i teklik ve çokluk 3. şahısta anlatılırken, geriye kalanların %26'sı teklik 1. şahıs, %6'sı çokluk 1. şahıs, %5'i teklik 2. şahıs, %2'si çokluk 2. şahıstır.

Sonuçta, Gazi Paşa romanının ‘*/kozmetik/tarımsal/hakim* bakış açısı’ ile yazıldığı, Sokaktaki Adam'ın ise ‘*çokluk bakış açısı*’ ile yazıldığı anlaşılmaktadır. (Feyzioğlu, 2006: 42)

Eksiltili (*eliptik*) cümlelere gelince; bu cümlelerin oranı Gazi Paşa'da %4, Sokaktaki Adam'da %10'dur. Sokaktaki Adam'da, yazar söylediğini bir hükme bağlamak zorunda hissetmez ve genel olarak Hasan ve Sokaktaki Adam karakterleri konuştuğunda eksiltili cümleler görülür.

II. C. KELİME GRUPLARI: SOKAKTAKİ ADAM

Yüzey Yapı ya da Sayısal Veriler

İncelediğimiz romanlardan Sokaktaki Adam'da 9.579; Gazi Paşa'da ise 15.754 kelime grubu bulunmaktadır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Tablo 5

Kelime Grupları	Sokaktaki Adam (1953)	Yüzde (%)	Gazi Paşa (2006)	Yüzde (%)	Fark
Sıfat Tamlaması	3.067	%32	5.060	%31	%39
1.Olumlu sıfatlarla kurulanlar	2.499	%26	4.063	%25	%38
2. Olumsuz sıfatlarla kurulanlar	568	%5	997	%6	%43
İsim Tamlaması ve İyelik Grubu	1.999	%21	4.352	%27	%54
İyelik Grubu	899	%9	1.237	%8	%26
İsim Tamlaması	1.100	%12	3.115	%20	%64,6
1.Belirtili İsim Tamlaması	829	%9	2.156	%14	%61,5
2.Belirtisiz İsim Tamlaması	271	%3	959	%6	%71,7
Hal Grupları	111	%1	170	%1	%34,7
a) Genitif Grubu	6	-	1	-	
b) Akuzatif Grubu	4	-	16	-	
c) Datif Grubu	38	-	56	-	
ç) Lokatif Grubu	20	-	31	-	
d) Ablatif Grubu	43	-	66	-	
Kısaltma Grupları	10	%0,10	17	%0,10	%41
Aitlik Grubu	51	%0,5	53	%0,3	%0,37
Fiil Grubu	230	%2	242	%2	%0,49
Partisip Grubu	632	%6	982	%6	%35,6
Gerundium Grubu	590	%6	1.252	%8	%52,8
Tekrarlar	123	%1	232	%1	%47
Unvan Grubu	36	%0,3	902	%6	%96
Birleşik Fiil	1.296	%13	1.193	%7,57	%0,07(-)
a) İsimlerle yapılan birleşik fiiller	580	%6	1.120	%7	%48
b. Fiillerle yapılan birleşik fiiller	136	%7	73	%0,47	%46(-)
Birleşik İsim	186	%2	371	%2	%49,8
a) Özel isimlerden oluşan birleşik isimler	2	%0,01	211	%1,33	%99
b) Ayrı ve bitişik yazılan birleşik isimler	284	%1,99	160	%0,67	%43,6

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Ünlem Grubu	6	%0,6	6	%0,3	-
Edat Grubu	1.122	%12	1.197	%7	%0,6
Bağlama Grubu	120	%1	96	%0,5	%2(-)
Toplam	9.579	-	15.754	-	%39

Değerlendirme

Sokaktaki Adam'da %32, Gazi Paşa'da %31 oranında sıfat tamlaması vardır. Bunları isim tamlamaları ve iyelik grupları takip eder; oranları Sokaktaki Adam'da %21, Gazi Paşa'da %27'dir.

Edat grubu Sokaktaki Adam'da %12, Gazi Paşa'da %7 oranındadır. Sıfat-fiil grubu her iki romanda da %6 oranındadır. Zarf-fiil grubu ise Sokaktaki Adam'da %6, Gazi Paşa'da %8 oranındadır.

Bu verileri değerlendirirken, Attila İlhan'ın 1953 yılında basılan Sokaktaki Adam romanında yer alan romanla ilgili görüşlerini hatırlamak gerekir: “*Sokaktaki Adam'da hareket unsurunu, psikolojik unsuru, romantik unsuru tıpkı bir senaryoda olduğu gibi muvazeneli olarak kullanmaya çalıştım. Ve lüzum gördüğüm yerlerde hareketi planlara ayırdım, hatta decoupage yaptım. Bence yirminci yüzyılın romancısı, okuyucusunun bir sinema seyircisi olduğunu bir an bile aklımdan çıkarmamalıdır. Bu istikametten baktınız mı Sokaktaki Adam cinematographique bir romandır. Muhtevası iyice sindirilmiş, nutuk veya monolog olarak değil, hareket ve fiil olarak ifade edilmiştir*”.

(İlhan, 1953:246.s)

Sıfat tamlamaları her iki eserde en fazla orana sahiptir ve bu da görselliğin ön planda olduğunu gösterir. Ayrıca edat gruplarının ve sıfat-fiil gruplarının da sıfat yaptığını ve edat gruplarının da zarf-fiil gruplarının da hal zarfı yaptığını düşünürsek, eserlerin ismin ve fiilin tasvirlerine dayandırılmış olduğu sonucunu çıkarabiliriz.

III. Bölüm: Bağlı Morfemlerdeki Ses Olayları ve Sonuçları

Yüzey Yapı ya da Sayısal Veriler

Sokaktaki Adam'da ‘ile’ nin çekim edatı olarak kullanımı toplam 279 sözde, ‘ile’ nin bağlama edatı olarak kullanımı 44 sözde; ana yardımcı fiilin (copula) toplam 238 sözde ekleşmiş olarak bitişik yazıldığı, 12 sözde ise ekleştirilmeden ayrı yazıldığı görülmektedir.

Tablo 7

Bağlı Morfemlerdeki Ses Olayları	Ayrı olanlar				Bitişenler			
	SA		GP		SA		GP	
Ana yardımcı fiil (copula)	12	%5	48	%4	238	%95	1307	%96
İle	44	%14	106	%11	279	%86	869	%89

Sokaktaki Adam'da 14 Türkçe kelime, 18 alıntı (Doğu kaynaklı) sözde yani %14'ünde; Gazi Paşa'da 2 alıntı (Doğu kaynaklı) sözde %0,4'ünde damak uyumu bozuktur.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Değerlendirme

İle edatının isimlere getirilişi 1928–1940, 1941–1964, 1965 ve sonrasında hazırlanan imla kılavuzlarına göre bazı değişikliklerle uğramıştır. İlk dönemde ünlüyle biten kelimelere ‘y’ inceltici sesi getirilmeden eklenirken 1941 sonrasında damak uyumu düşünülmeden ek (–iyle) şeklinde eklenmiştir. 1965’teki İmla Kılavuzu’nda ek uyuma girmiş olarak gösterilmiştir. (Tseng, 2004: 2933)

İncelediğimiz romanlardan Sokaktaki Adam’da damak uyumunun bozukluğunun değişen kılavuzlar yüzünden olduğu açıkça görülmektedir.

IV. Bölüm: Yazılış Özellikleri

1. Düzeltme İşareti

Düzeltilme işareti kelimelerde bazı yerlerde kullanılmış bazı yerlerde kullanılmamıştır. Aşağıda kelimelerin düzeltilme işaretiyle ve düzeltilme işareti olmadan kaç kez geçtikleri sayıyla ifade edilmiştir:

âcil GP 1 kez; acil GP 2 kez; GP 2 kez; ân SA1 kez, GP 2 kez; an SA 27 kez, GP 119 kez ; bahâne GP 1 kez; bahane GP 4 kez, velhâsıl SA 2 kez; velhasıl SA 3 kez; zabıt GP 13 kez; zâbıt GP 18 kez; zaruri GP 4 kez; zarûri GP 1 kez.

2. Bazı Sözcük ve Eklerin Yazılışı

Bazı kelimelerin köklerinde, bazı kelimelerin eklerinde ve de kelimenin kendisinde yazılış özelliklerinin değiştiği tespit edilmiş, incelenen romanlardaki örnekleri sayılarıyla belirtilmiştir:

ağabey GP3; ağabiy SA1; ahbap SA2, GP1; ahbaplık GP1; annanma SA1, 104.s; asab GP1, 210.s; âsab GP1; asap SA1; Commune de Paris’inin GP1, 183; gazetacı GP3; ham'fendi GP3; hemşir'anım GP1; herkeste (herkes de) GP1; içersı GP1; LeTemps’inin GP1 LeTemps'ı GP 2zemanda GP1 kez.

2.a. İle edatının yazılışı

Çekim edatlarından olan *ile*’nin imla kılavuzlarında belirlenen yazılış şekli incelenen romanlar GP ve SA’da görülmektedir.

Sokaktaki Adam’da %14’ünde damak uyumu yoktur. (adımlarıyla, avratlarıyla, kuvvetiyle..., daha fazla bilgi için bağlı morfemler bölümüne bakınız.)

Gazi Paşa’da %0,4’ünde damak uyumu bozuktur. (tamamiyle)

2.b. Mastar Ekinin Yazılışı

Mastar ekinin ‘k’ sesinin üzerine vokal ile başlayan bir ek aldığında sızıcılaştığı ‘ğ’ olduğu bilinmektedir. Yine imlaya bağlı olarak ‘y’ değil ‘ğ’ tercih edilmiştir. Sokaktaki Adam’da görülen bu durum Gazi Paşa romanında görülmemektedir.

Sokaktaki Adam

açılmağa, ayırmağa, dolaşmıya, durmağa, hazırlamağa, kakmağa, oynamağa, sanmağa, satmağa, sormağa, taramağa, yanmağa.

2.c. Olumsuzluk Ekinin Yazılışı

Olumsuzluk ekinin Sokaktaki Adam’da imla kuralı olarak vokalinin ince vokalle yazıldığı görülürken Gazi Paşa’da bu durum görülmez.

ağlamıyacağım, anlamıyacak, bulamıyacağım, bulamıyorum, bulamıyoruz, duramıyacak,

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

2.ç. Köklerdeki Değişmeler

Sokaktaki Adam

hatırlıyacak, rastlıyalım, sabahlıyanlar, saçmalıyan, sallıyacağım, sallıyan, sallıyayım, sallıyacağız.

3. Birleşik Sözcüklerin Yazılışı

Bazı kelimelerin, aynı eserde hem bitişik yazılan hem de ayrı yazılan örneklerinin olduğu aşağıdaki örneklerde görülmektedir:

ara sıra GP 2 kez, SA 3 kez; arasıra GP 3 kez, SA 6 kez; arzet- GP 33 kez; bir şey SA 125 kez, GP 56 kez; birşey SA 17 kez, GP 5 kez; çakır keyif GP 1 kez; çakırkeyifliğin GP 4 kez; ecişbüçüşlük GP 85 kez; farket- GP 8 kez, SA 9 kez; Gece yarısı SA 4 kez, GP 4 kez; Geceyarısı SA 1 kez, GP 3 kez; her şey SA 13 kez; GP 10 kez; herşey SA 42 kez.

4. Yabancı Özel Adların Yazılışı

Gazi Paşa'da yabancı özel adların keyfi olarak farklı şekillerde yazıldığı görülürken Sokaktaki Adam'da böyle bir durumla karşılaşmamıştır.

Gazi Paşa

Edwyn Jay'den, Edwin Jay, Edwinn Jay, Edwin Jay'e, Edvinn Jay, Edwin Jay, Edvin Jay, Edwin Jay

5. Alıntı Sözcüklerin Yazılışı

İncelenen her iki romanda da doğu kaynaklı ve batı kaynaklı alıntı sözlerin yazılış özelliklerinin farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir:

5.a. Doğu Kaynaklı Alıntı Sözcükler

aç bilâç (aç biilaç) GP 1 kez; ahabap SA 2 kez; ahabaplık GP 21 kez; ahpaplık GP 21 kez; mes'ud GP 2 kez; mes'üt mes'ül GP 2 kez; mes'ul GP 6 kez; mesul GP 1 kez; kaatil SA 5 kez; katillik SA 1 kez. GP 2 kez

5.b. Batı Kaynaklı Alıntı Sözcükler

Bizarres SA 1 kez; bizzarres SA 1 kez; eksersiz SA 1 kez; limân SA 1 kez; liman SA 34 kez, GP 10 kez.

İle edatının isimlere getirilişi 1928–1940, 1941–1964, 1965 ve sonrasında hazırlanan imla kılavuzlarına göre bazı değişikliklerle uğramıştır..

'y' sesinin olumsuzluk eki, mastar eki ve kelime köklerinde meydana getirdiği incelmeye konusu 1928'den 1965'e kadar imla kılavuzlarında bu şekilde verilmiş, 1965 ve sonrasında asıl şekillerini korumuştur. (Tseng, 2004: 2933)

Sonuç olarak:

1. İncelediğimiz romanlardan, bütün çekimli şekilleriyle, Sokaktaki Adam, 24.678 isim ve 10.262 fiil olmak üzere toplam 34.940; Gazi Paşa ise, 46.966 isim ve 11.931 fiil olmak üzere toplam 58.897 söz varlığına sahiptir. İlk romanla son roman arasında söz varlığı açısından % 65 oranında bir artış görülür.
2. Sokaktaki Adam'da, olumlu sıfatlar 2.499, olumsuz sıfatlar 568 olmak üzere toplam 3.067 sıfat, genel söz varlığı içerisinde %12 oranında; Gazi Paşa'da ise, olumlu sıfatlar 4.063, olumsuz sıfatlar 997 olmak üzere toplam 5.060 sıfat, genel söz varlığı içerisinde %11

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

oranında kullanılmıştır. Bu sayılara göre, ilk romanla son roman arasında % 39'luk bir fark oluşmuştur. Olumlu sıfatlarda bu fark %39, olumsuz sıfatlarda ise %43'tür.

Eserlerden biri Atatürk'ün Anadolu ihtilaliyle, Yunanlılarla bir yandan İngiltere ve Fransa ile uğraştığı bir yandan da saltanata karşı durduğu bir dönemi anlatırken, öteki 1950'li yılların, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra eski yaşam tarzına çekilmiş sünger dolayısıyla ortaya çıkan kötümser tipi, bir aydını Hasan'ın toplumculuğu anlayamamış kesime tepkisini dile getirdiği ve istemediği şeyleri sıraladığı bir romandır. Buna rağmen, her iki romanda da olumsuzluk içeren sıfatların daha az olması nasıl değerlendirilebilir?

Olumsuzluğu "yüzey yapı" ile yani morfolojik anlamda olumsuzluk yapma araçlarıyla değerlendirdiğimizden kelimelerin derin yapısındaki olumsuzluğun sayısal verilere yansımamış olduğunu düşünebiliriz ya da Attila İlhan'ın sanat tutumunun, "her şeye rağmen iyimser bir tutum" (Yakup, 2007:5) olmasından da kaynaklanabilir.

Sokaktaki Adam'da, zaman zarfı 203, miktar zarfı 288, yer -yön zarfı 9, hal zarfı: 1.241 olmak üzere toplam 1.741 zarf, genel söz varlığı içerisinde %7 oranında; Gazi Paşa'da ise, zaman zarfı 413, miktar zarfı 344, yer yön zarfı 46, hal zarfı 2.600 olmak üzere toplam 3.403 zarf, genel söz varlığı içerisinde %7 oranında kullanılmıştır.

Buradan anlaşılacağı üzere, yazarın, her iki romanda da yapılan hareketin 'nasıllığı', ve 'vakti' ile ilgilendiği söylenebilir. Zaten Attila İlhan, edebiyatta görselliğe önem veren, sinema tekniklerini romanlarında uygulayan bir sanatçı olduğundan, daha çok 'hal'i tasvir etmesi şaşırtıcı değildir.

3. Toplam söz varlığı içerisinde Sokaktaki Adam'ın %24'ü; Gazi Paşa'nın %29'u alıntı sözlerden oluşmaktadır. Fakat her iki romanda da alıntı yapılan diller farklılık gösterir; çünkü Attila İlhan toplumcu-gerçekçi bir yazardır, anlattığı ortam neyi gerektiriyorsa onu yapmıştır, alıntılarını "kültürsüzleşme" ye sebep olacak "geçmiş canlandıracak (Gazi Paşa'nın dili konusunda)" gibi suçlamaları hak etmez çünkü kurgunun bir parçasıdır bir dil politikası değildir.

Özellikle, Batı kaynaklı alıntılarda ilk sırada Fransızca alıntılar gelmektedir. Sokaktaki Adam'da toplam alıntılarının %48'ini, Gazi Paşa'da ise %65'ini Fransızca alıntılar oluşturmaktadır. Bu alıntılar da bilgi alıntılarının yanı sıra, cümle alıntısı ve o dildeki kelimelerin birebir geçtiği kelimeler olarak sınıflandırılabilir. Attila İlhan'ın Fransızca, İtalyanca, Rumca cümleleri birebir kullanmasını ise özentili alıntılar olarak değil, toplumcu gerçekçi bir yazarın tutumu olarak değerlendirmenin çok daha doğru olacağı kanaatindeyim.

Gazi Paşa romanında Fransızca alıntılarının fazla olması, yine bir dönem romanı olmasıyla ve 1920'li yıllardaki, Tanzimat'tan beri süren Fransızca etkisiyle açıklanabilir. Sokaktaki Adam'da ise Fransızca alıntılar, daha az bir yüzdeye sahiptir; çünkü romanın yazıldığı tarihlerde, yani 1950'li yıllarda alıntılarla aktif mücadele sürmekte, 'Öz Türkçeci' tutum ve anlayışlar öne çıkmaktadır.

Romanların söz varlığındaki alıntılar arasında, ikinci ve üçüncü sırada İtalyancadan ve Rumcadan alınan kelimelerin yer aldığı görülmektedir. Bütün alıntılar içerisinde İtalyanca alıntılarının oranı, Sokaktaki Adam'da %24, Gazi Paşa'da ise %13'tür. Sokaktaki Adam'daki oranın yüksek olması, roman kahramanı Hasan'ın hikâyesinin bir deniz yolculuğunda geçmesine bağlıdır. Zaten Dilimizdeki denizcilikle ilgili alıntı sözlerin çoğunluğunun İtalyanca olduğu bilinmektedir.

Gazi Paşa'nın ve Sokaktaki Adam'ın alıntı sözlerinin %14'ü ise Rumcadır. Bunda yazarın İzmirli olmasının etkisinin olduğu düşünülebilir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

İngilizce alıntılarının oranı ise diğerlerine göre oldukça düşüktür. Bu oran, Sokaktaki Adam'da %4, Gazi Paşa'da %5'tir. Bu düşük oran, yazarın İngiliz ve Amerikan kültürlerine uzak olmasıyla, hatta bunları bir tür 'emperyalizm' olarak değerlendirmesiyle yorumlanarak anlaşılabilir.

4. İncelediğimiz romanlardan, Sokaktaki Adam'da toplam cümle sayısı 7.518; Gazi Paşa'da ise 6.101'dir. Bu sayılara göre İlk roman ve son roman arasında cümle adedinde %19'luk bir azalma görülür. Toplam olumlu cümle sayısı Sokaktaki Adam'da %88, Gazi Paşa'da %94 oranındadır. Sokaktaki Adam, %84 oranında basit, %16 oranında birleşik cümleden; Gazi Paşa ise %91 oranında basit %9 oranında birleşik cümleden oluşmaktadır.

Gazi Paşa romanı hacim olarak Sokaktaki Adam romanından daha büyüktür. Beklenen Gazi Paşa'daki cümle sayısının fazla olmasıdır. Aksi bir sonuç çıkmasının sebebi Attila İlhan'ın bağlı cümleleri çok fazla kullanması olabilir.

Romanlar, ağırlıklı olarak basit fiil cümleleriyle yazılmıştır. Buna göre de her iki romanda 'hareket'in ön planda olduğu ve 'yalın' ifadelerin kullanıldığı söylenebilir.

Söz dizimi açısından bakıldığında, Attila İlhan'ın karmaşık ifadelerden çok, basit bir ifade kullandığı anlaşılıyor. Birleşik cümlelerin oranı, bu nedenle Sokaktaki Adam'da %16, Gazi Paşa'da ise %9'dur. Ancak bu noktada birleşik cümlelerin türlerinin oranına da bakmak gerekir. Birleşik cümlelerin kendi aralarındaki kullanım sıklıklarına bakıldığında, Gazi Paşa'da; ki'li birleşik cümleler %44, şartlı birleşik cümleler %21, iç içe birleşik cümleler %35 oranında, Sokaktaki Adam'da ki'li birleşik cümleler %7, şartlı birleşik cümleler %16, iç içe birleşik cümleler %76 oranındadır.

Her iki romanda da toplam cümle sayısına göre %20 oranında basit isim cümlesi vardır. Sokaktaki Adam'ın % 64'ü basit fiil cümlesi, Gazi Paşa'nın ise %71'i basit fiil cümlesidir. Sokaktaki Adam'da bütün cümleler içindeki şartlı birleşik cümle oranı %3, iç içe birleşik cümle %12, ki'li birleşik cümle %1; Gazi Paşa'da ise şartlı birleşik cümle %2, iç içe birleşik cümle %3, ki'li birleşik cümle % 4'tür.

Sokaktaki Adam'da büyük çoğunluk iç içe birleşik cümlededir; çünkü her bölümde farklı bir kişi gözüyle olaylar anlatılır ve diyaloglar şeklinde söylenen cümleler 'diyor', 'dedi' gibi yüklemlelere bağlanır.

Gazi Paşa'da ise ki'li cümlelerin fazla olması, bir taraftan dönemin diliyle yazılmış olmasından, diğer taraftan açıklama cümlelerinin çok kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Öte yandan, iç içe birleşik cümlelerin çok olması ise romanın ağırlıklı olarak 3. kişi ağzından anlatılmasından ve aktarma cümlelerin fazlalığından kaynaklanmaktadır. Aktarma cümlelerinin, bu romanda Sokaktaki Adam'a göre daha az olması ise içerisinde tarihi belgelerin de yer almasıyla açıklanabilir.

Cümlelerin anlamlarının olumlu ve olumsuz olmasına göre yapılan incelemede elde edilen sayısal verilere göre, hem basit isim ve fiil cümlelerinde hem de birleşik cümlelerde olumlu cümleler çoğunluktadır. Burada da sıfatların olumsuzların belirlemede olduğu gibi yine olumluluğu değerlendirme kriteri biçimsel olduğundan sözcüklerin anlamındaki yani derin yapısındaki olumsuzluk takip edilememiştir.

5. Sokaktaki Adam'da teklik I. şahıstaki cümleler %25; Gazi Paşa'da %3, teklik II. şahıstakiler Sokaktaki Adam'da %5; Gazi Paşa'da %2, Teklik III. şahıstakiler Sokaktaki Adam'da %60; Gazi Paşa'da %81, çokluk I. şahıstakiler Sokaktaki Adamda %5; Gazi

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

Paşa'da %4, çokluk II. şahıstakiler Sokaktaki Adam'da %2; Gazi Paşa'da %2, çokluk III. şahıs Sokaktaki Adam'da %4; Gazi Paşa'da %7'dir.

Sokaktaki Adam'ın isim cümlelerinin %70'i, fiil cümlelerinin de %58'i, Gazi Paşa'nın isim cümlelerinin %97'si, fiil cümlelerinin %88'i teklik ve çokluk 3. şahıs çekimindedir. Sokaktaki Adam'da, olaylar her bölümde farklı bir kahramanın ağzından anlatıldığından %58'i teklik ve çokluk 3. şahısta anlatılırken, geriye kalanların %26'sı teklik 1. şahıs, %6'sı çokluk 1. şahıs, %5'i teklik 2. şahıs, %2'si çokluk 2. şahıstır.

Sonuçta, Gazi Paşa romanının 'kozmetik/tanrısal/hakim bakış açısı' ile yazıldığı, Sokaktaki Adam'ın ise 'çokluk bakış açısı' ile yazıldığı anlaşılmaktadır. (Feyzioğlu, 2006: 42)

Eksiltili (*eliptik*) cümlelere gelince; bu cümlelerin oranı Gazi Paşa'da %4, Sokaktaki Adam'da %10'dur. Sokaktaki Adam'da, yazar söylediğini bir hükme bağlamak zorunda hissetmez ve genel olarak Hasan ve Sokaktaki Adam karakterleri konuştuğunda eksiltili cümleler görülür.

6. Toplam cümle sayısına göre Sokaktaki Adam'da cümlelerin %14'ü; Gazi Paşa'da ise cümlelerin %22'si görülen geçmiş zamanla, Sokaktaki Adam'da cümlelerin %26'sı; Gazi Paşa'da ise cümlelerin %23'ü şimdiki zamanla, Sokaktaki Adam'da cümlelerin %12'si; Gazi Paşa'da cümlelerin %5'i geniş zamanla, Sokaktaki Adam'da cümlelerin %3'ü; Gazi Paşa'da cümlelerin %2'si gelecek zamanla, Sokaktaki Adam'da cümlelerin %3'ü; Gazi Paşa'da cümlelerin %4'ü öğrenilen geçmiş zamanla, Sokaktaki Adam'da cümlelerin %0,38'i; Gazi Paşa'da cümlelerin %8'i kuvvetlendirme ve ihtimal ekiyle, Sokaktaki Adam'daki cümlelerin %7'si; Gazi Paşa'da cümlelerin %11 hikâye ve rivayet şekliyle çekimlenmiştir. Sokaktaki Adam'da %3 oranında tasarlama kipleri görülürken; Gazi Paşa'da %6 oranındadır.

Gazi Paşa tarihe ait bir dönemi ele aldığından geçmiş zaman, geniş zaman ve şimdiki zamana göre daha fazladır. Sokaktaki Adam'da ise olaylar her bölümde farklı şahısların ağzından anlatıldığı için geriye dönüş tekniğinin fazlalığı dolayısıyla geçmiş zaman daha fazladır. Gelecek zaman ise Gazi Paşa da %2, Sokaktaki Adam da %4 orandadır.

Gazi Paşa'da geçmişteki bir noktadan bakılarak geniş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman ve tasarlama kiplerine yer verilmiştir. Aslında eser 'geçmiş zamanda' yazılmıştır desek, çok da yanlış olmaz. Sokaktaki Adam'da böyle bir durumdan bahsedemeyiz. Eserin yazıldığı zamana göre 'bugün' içinde geriye dönüşlerle birçok kişi ağzından hikâye anlatılmıştır. Buradaki zaman incelememiz dilbilgisel zamandır.

7. İncelediğimiz romanlardan Sokaktaki Adam'da 9.579; Gazi Paşa'da ise 15.754 tane kelime grubu bulunmaktadır.

Sıfat tamlamaları her iki eserde en fazla orana sahiptir ve bu da görseelliğin ön planda olduğunu gösterir. Ayrıca edat gruplarının ve sıfat-fiil gruplarının da sıfat yaptığı ve edat gruplarının da zarf-fiil gruplarının da hal zarfı yaptığını düşünürsek, eserlerin ismin ve fiilin

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

tasvirlerine dayandırılmış olduğu sonucunu çıkarabiliriz. İkinci sırada ise isim tamlaması ve iyelik grubu gelir. Sokaktaki Adam'da %21 Gazi Paşa'da %27 oranında isim tamlaması ve iyelik grubu yer almıştır.

8. Sokaktaki Adam'da 'ile'nin çekim edatı olarak kullanımı %86, bağlama edatı olarak kullanımı %14; Gazi Paşa'da ise 'ile'nin çekim edatı olarak kullanımı % 89, bağlama edatı olarak kullanımı %11'dir. Sonuç olarak Attila İlhan "ile" yi daha çok çekim edatı fonksiyonunda kullanmıştır.
9. Ana yardımcı fiilin Sokaktaki Adam'da ekleşmiş şekli %95, bağımsız şekli %5; Gazi Paşa'da ekleşmiş şekli % 96, bağımsız şekli %4 oranındadır. Sonuç olarak "i-" ana yardımcı fiilinin Attila İlhan'ın kullanımında Türkçedeki seyrinin ekleşme olduğu anlaşılmaktadır.
10. Sokaktaki Adam'da 14 Türkçe söz, 18 alıntı (Doğu kaynaklı) sözde yani %14'ünde damak uyumu bozukken; Gazi Paşa'da 2 alıntı (Doğu kaynaklı) sözde %0,4'ünde damak uyumu bozuktur. Alıntı kelimelerdeki telaffuz ve imla problemi bir harfin söylenirken bile milyonlarca alafona bölünmesi alıntı kelimelerde ve Türkçe kelimelerde damak uyumunu bozduğu söylenebilir. Konuyu roman bazında düşünürsek, harf devrimiyle yeni yazının kullanılmaya başlanmasının üzerinden 25 sene geçmiş olması sebebiyle, 1950'li yılların imla kurallarından dolayı alıntı sözcüklerin ve üzerine getirilen eklerin arasında uyum sorunu yaşanmıştır. Gazi Paşa'da ise böyle bir problem neredeyse yoktur.
11. İki roman arasında çoğu kez aynı sözlerin yazılışlarında farklılıklar olduğu izlenmiş ve bunlar "yazılış özellikleri" bölümünde ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Bunlar Türkiye Türkçesinin yazım kılavuzlarıyla belirlenen yazılış değişikliklerine paraleldir.

KAYNAKÇA

Temel eserler

İLHAN, Attilâ. (1953). Sokaktaki Adam, Ankara: Bilgi Yayınevi.

İLHAN, Attilâ.(2006). Gâzi Paşa, İstanbul: Türkiye İş Bankası. Yayınları.

Diğer Kaynaklar

AKSAN, Doğan (1980). **Her Yönüyle Dil-Ana Çizgileriyle Dilbilim II**, Ankara: TDK Yayınları

BİLGİN, Nuri. (2000). **İçerik Analizi**, İzmir: Ege Üniversitesi Fakültesi Yayınları.

ÇELİK, Yakup. (2007). **Şubat Yolcusu (Attila İlhan'ın şiiri)**. Ankara: Akçağ Yayınları

ERGİN, Muharrem. (2003). **Türk Dilbilgisi**. İstanbul: Bayrak Yayınları..

ERİŞ, Bahar. (2010). **Attila İlhan'ın Dili Üzerine Bir İnceleme: Sokaktaki Adam ve Gazi Paşa**. Ege Üniveristesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

FEYZİOĞLU, Nesrin. (2006). **Attila İlhan'ın İki Romanı Üzerine Bir İnceleme (Kurtuluş Savaşında Halk ve Halk Kültürü)**, Erzurum: Suna Yayınları.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/8 Summer 2013

- GÖKÇE, Orhan. (2006). **İçerik Analizi (Kuramsal ve Pratik Bilgiler)**. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- HOLSTI, Oler R. (1968). "Content Analysis". *The Hand Book of Social Psychology*
https://www.google.com.tr/#sclient=psyab&q=holsti+1968+content+analysis&oq=HOLSTI%2CContent+Analysis&gs_l=serp.1.3.35i39j0i19j0i7i30i19i2.0.0.1.2500.0.0.0.0.0.0.0.0.0.0.0.0.0.0.1c..17.psyab.w9Qo8m6wJPY&pbx=1&bav=on.2,or.r_qf.&fp=fdf3674b987dc152&biw=1920&bih=925 (E.T. 05.06.2013)
- KARAAĞAÇ, Günay. (2008). **Dil Tarih ve İnsan**, İstanbul: Kitabevi Yayınları
- LAN YA, Tseng. (2004). "Harf İnkılâbından Bugüne kadar Türkçe Kelimelerin İmlâsı Üzerine Bir Değerlendirme", **V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri II**, Ankara: Türk Dil Kurumu, 2933-2946.s
- NAOREM, Binita Devi. (2009). "Qualitative and Quantitative Methods in Libraries", **International Conference**, Chania Crete Greece, 26-29 May.
http://scholar.google.com.tr/scholar?q=Qualitative+and+Quantitative+Methods+in+Libraries%2C&btnG=&hl=tr&as_sdt=0%2C5&as_vis=1(E.T. 05.06.2013)
- ÖĞÜLMÜ İ. S. (1991). "İçerik Çözümlemesi", **A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, Cilt:24 (1-2), s. 213-228.
- ÜNLÜ, Mahir-ÖZCAN, Ömer. (1988). **20. Yüzyıl Türk Edebiyatı**. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- WEBER, Robert Philip. (1990). "Basic Content Analysis", Sage University Papers Series: Quantitative Applications in the Social Sciences, SAGE
[http://books.google.com.tr/books?id=nLhZm7Lw2FwC&printsec=frontcover&dq=Robert+Philip.+\(1990\).+Basic+Content+Analysis&hl=tr&sa=X&ei=yI7BUcS1MpSc4gTUz4HYCA&ved=0CC4Q6AEwAA#v=onepage&q=Robert%20Philip.%20\(1990\).%20Basic%20Content%20Analysis&f=false](http://books.google.com.tr/books?id=nLhZm7Lw2FwC&printsec=frontcover&dq=Robert+Philip.+(1990).+Basic+Content+Analysis&hl=tr&sa=X&ei=yI7BUcS1MpSc4gTUz4HYCA&ved=0CC4Q6AEwAA#v=onepage&q=Robert%20Philip.%20(1990).%20Basic%20Content%20Analysis&f=false) (E.T. 05.06.2013)
- ZHANG, Y, & WILDEMUTH, B. M. (2009). "Qualitative analysis of content". In B. Wildemuth (Ed.). *Applications of Social Research Methods to Questions in Information and Library Science* s.308-319.
http://scholar.google.com.tr/scholar?q=qualitative+analysis+of+content+by+yan+zhang+and+barbara+m.+wildemuth&hl=tr&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholart&sa=X&ei=KY_BUZ6IHs7ptQbFsYFI&ved=0CDAQgQMwAA (E.T. 05.06.2013)